

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter ur intézkedése a természetvédelem érdekében.

Az Országos Állatvédő Egyesület mint a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének központja a kormány helybenhagyásával évek óta nagyarányu tevékenységet folytat a népiskolák körében első sorban a Madarak és Fák napja intézményének fejlesztésével, az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga szervezésével és a Gyermeknaptár terjesztésével.

Az Országos Állatvédő Egyesület, mely a Madarak és Fák napjának 1906-ban történt rendszeresítése óta a néptanítókat a nap ünneplésére alkalmas utmutatókkal és előadói mintákkal látja el, három év óta a tanügyi hatóságok támogatásával egybegyűjti, feldolgozza és egy külön évkönyvben közzé teszi a nap ünnepléséről szóló iskolai jelentéseket.

Az 1910-ik évben 1400 iskolából, az 1911-ik évben 2800 iskolából érkezett be jelentés, az idén pedig a jelen napig beérkezett iskolai jelentések száma máris meghaladja a 4000-ret.

Az Országos Állatvédő Egyesület elérkezettnek tartotta az időt arra, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat egy az egyesület iskolai tevékenységének lényegét és célját részletesen ismertető emlékiratban megkérje, hogy az egyesületnek az iskolákban folytatott működését erkölcsi és anyagi támogatásban részesítse és így az akció állandóságát és sikerét biztosítsa.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter ur az egyesület emlékiratának méltánylásával az összes tanügyi hatóságokhoz a következő körrendeletet intézte:

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

Valamennyi vármegyei kir. tanfelügyelő urnak és tanfelügyelő kirendeltség vezetőjének.

53.402. szám.

Értesitem a tanfelügyelő urat, hogy az Országos Állatvédő Egyesületet felhatalmazom, hogy a tanügyi hatóságokhoz időnként megkereséseket intézhessen első sorban a Madarak és Fák napjának megünneplésével, valamint összefüggésben az Országos Ifjúsági Madár-

védő Liga szervezése, a Gyermeknaptár terjesztése vagy egyéb, az egyesület által az iskolában folytatott akció szempontjából.

Felhatalmazom továbbá az egyesületet arra, hogy a Madarak és Fák napjának megünnepléséről szóló iskolai jelentéseket a tanügyi hatóságok útján bekérje, azokat feldolgozza, összeállítsa és az összeállítást évkönyv alakjában közzétegye. Az egyesület a kiadványt mindazon iskoláknak, melyek jelentése az évkönyvben felhasználottat, díjtalanul megküldi.

Az iskolai jelentések egyöntetűsége, valamint az évkönyv teljessége érdekében megengedtem az egyesületnek, hogy a tanügyi hatóságok hozzájárulásával a tanításnak irányt adjon a jelentések alakja, illetőleg azokra az adatokra nézve, melyeket a jelentésekben feltüntetni kívánatosnak tart. Megengedtem azt is, hogy az egyesület ugyanabból a célból, ha ezt szükségesnek találja, külön kérdőíveket adjon ki és azokat a tanításnak szintén díjtalanul bocsássa rendelkezésére.

Az egyesületet felhatalmaztam továbbá arra is, hogy az illetékes tanügyi hatóságok közbenjöttével azokat a tanítókat, akik a Madarak és Fák napjának a megünneplése és az ifjúságnak a természet megismerése, az állatok és növények kímélése és megkedvelése irányában való vezetése körül kiváló érdemeket szereztek, előzetes hozzájárulással elismerésben, esetleg jutalomban részesítse.

Felkérem a tanfelügyelő urat, hogy az Országos Állatvédő Egyesületnek a mondott értelemben folytatott tevékenységét úgy mint eddig, továbbra is rokonszenvvel támogassa és erre a tanításot is állandóan serkentse.

Budapest, 1912. június 22.

Zichy s. k.

Hasonló értelmű megkeresést intézett a miniszter ur valamennyi főosztályos egyházi főhatósághoz.

A miniszter ur továbbá intézkedett aziránt, hogy az Országos Állatvédő Egyesület az említett rendeletben reá ruházott teendőiknek megfelelő anyagi támogatásban részesüljön.

Midőn a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak nagyfontosságú intézkedését ezennel közöljük, megemlítjük, hogy az Országos Állatvédő Egyesület ügyis, mint a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének központja, a miniszter urnak nemeslelkű elha-

tározásáért és a természetvédelem eszméjének érvényesülésére kiható nagy horderejű intézkedéséért hálás köszönetet mondott.

Nemcsak az állatvédők és természetbarátok, de bizonyára mindenki, aki kulturális haladásunkat óhajtja, örömmel fogja üdvözölni a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur intézkedését.

A kocsis iskola kérdése.

Illetékes faktorok s ezek között az állatvédő egyesületek, majd mindegyik ország nagyobb, de különösen fő- és székvárosaiban már évtizedek előtt belátták, hogy a napirenden levő megbotránkoztató, kegyetlen lósanyargatásoknak pusztán törvényes — többnyire különben is tulenyhe — intézkedésekkel gátat vetni nem lehet.

A kocsiskodás sok helyen, pl. nálunk is, nincs kvalifikációhoz kötve; hogy valaki bérkocsis, fuvaros-kocsis lehessen, arra elég egy u. n. hajtási igazolvány. Kőfejtő, kubikus, marhahajtsár, utcai csavargó volt-e előbb az illető, akinek a ló egész mibenlétéről halvány sejtelme sincsen, avagy volt egyben egy minden kritikán aluli lelkületű verekedő, iszákos individuum, mindegy, a fő, hogy hajtási igazolványa legyen egy szemléből folyólag, amelyen csak annyi konstatáltatik, hogy fel tud-e ülni a bakra, kezébe tudja-e venni a gyeplőt, meg az ostort, meg tudja-e indítani, állítani, jobbra, balra el tudja-e (már úgy ahogy) irányítani a fogatot.

Az ilyen szemlénél nem keresi senki, hogy van-e csak halvány sejtelme is a kocsisnak a kezére, gondjára bízott élő motor, a ló szerkezetéről, élettani működéséről. Ez annál érthetlenebb, mert a nem élő motor kezelőjétől mindezt megkivánják. Szakértő lópatkolókat képzendő, tanfolyamokat rendezünk, kocsisiskolánk azonban ma sincs, holott több mint egy évtizede sürgeti ezt az Orsz. Állatvédő-Egyesület és sürgetem én, aki 10 év előtt egy ilyen iskolának a tervezetét írásban lefektettem s tankönyvét is „Lógondozás“ címen megírtam.

Az ember szinte szánalommal tekint hazánk s illetőleg a székesfőváros ebbeli hiányára, ha tudja, hogy pl. az amerikai Egyesült Államok, Anglia, Franciaország, a Németbirodalom stb. mind rendelkeznek kocsisiskola felett s ott éppen az utóbb említett birodalomnak nem is a metropolisában, Berlinben, hanem más nagy városaiban is (Barmen, Breslau, Dortmund, Essen, Frankfurt a/M., Hagen, Hannover, Königsberg, Leipzig, Mannheim, Stuttgart van kocsisiskola, mely némely helyen (pl. Berlinben) állami fennhatósági ellenőrzés alá van helyezve. Ez iskolákban a tanfolyam circa 6 hét s az azt sikeresen végző egyén törvényes bizonyítványt kap. Ez iskolák költségeit rendszerint a ló tulajdonosok, lótenyésztő egyesületek, lóbiztosító társaságok, fuvarozók, a helyi hatóság és az illetékes állatvédő egyesület viselik. Tanítják pedig az iskolákban a célhoz mért terjedelemben (mint ahogy az én tervezetemben és tankönyvemben is befnoglaltatik) a ló bonc- és élettantát, gondozását, ápolását, patkolását; etetését, itatását;

hajtását különféle járművekbe fogva; főbb betegségeinek jeleit, törvényes és rendeleti intézkedéseket, utcaismeretet stb.

Nyilvánvaló, hogy az így képzett kocsis minden tekintetben kimagaslik a nem képzett fölött s világos, hogy a ló tartó gazda csak örülhet, ha állatait, szerzőségeit nem kénytelen tudatlan, nyers, durva lelkületű kocsisra bízni, hanem lehetséges ilyen iskolázott, szakmáját értő, jobb lelkületű egyén szolgáltatást értékesítenie.

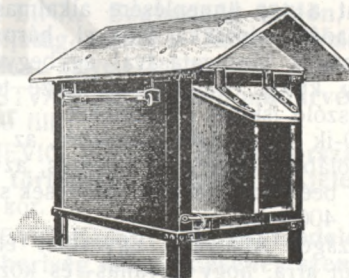
Lapunk f. é. 5. számában maguk a kocsisok nyilatkoznak e tárgyban, az Országos Állatvédő-Egyesület pedig tudvalevőleg csak imént (I. lapunk f. évi 1. számában) szabályrendelet-tervezetet készített a helyi állatvédelem tárgyában, melyben a kocsisiskolára nézve is javaslat tétetik a székesfőváros tanácsa és az államrendőrség főkapitánya előtt.

Remélhető, hogy az ezen kérdés megoldására összehívandó értekezlet végre teljesebbé viszi a kocsisiskola felállítását is.

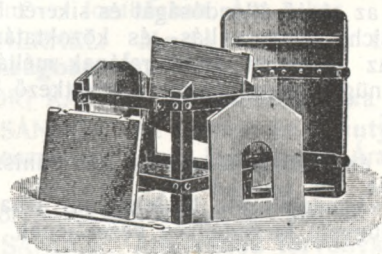
Monostori Károly.

A „Diana“ nevű kutyaól.

A régibb szerkezetű kutyaólaknak egyik legnagyobb hibája, hogy nehezen tisztíthatók és fertőtleníthetők s nem könnyen újítható meg bennük az alom.

E bajon segitendő és egyben modernebb alapon a kutyaólakok követelményeinek is eleget teendő, a hajnauai E. Greel és Társa gyárban egy szétszedhető

és újra összeállítható kutyaólak gyártanak és hoznak forgalomba.

Az ól — amelyet az ittleendő ábra összeállított és szétszedett állapotban mutat — kész vasvázra építhető fel deszkákból és szedhető szét. A talajtól kellő magasságban lábakon áll, jól záródó fedele, feneke és oldalai

állatvédő egyesület nagy sikereket elérni ez idő szerint még nem tud. *Fodor Árpád* személyes benyomásai alapján bár szintén szomorúnak találta a helyzetet, de nem vigasztalannak. Különösen a rendőrfőkapitányságon azt a benyomást nyerte, hogy a főkapitányság a legjobb akaratú karolná föl az állatvédelmet, ha kellő számú képzett legénységgel rendelkeznek. Ezután megkezdve előadását, nagyterjedelmű filozófiai fejtegetésben világította meg az állatvédelem szerepét az ember és a természet kölcsönvonatkozásában. Részletesen ismertette az egyes korok és filozófiai rendszerek nézetét az állatok lényegéről s végül az újkori természettudomány alapján az állat fogalom karakterisztikumát a tudatos mozgás és érzésben állapította meg. Bármekkora is a különbség ember és állat között, az állatvédő nem a különbséget keresi, hanem az állatban is az Isten teremtményét és az érző lényt látja, melyet kimélni és védenie erkölcsi kötelessége, ez alkotja az állatvédelem etikai alapját. De az állatokat csak azáltal tudjuk megvédeni, ha az embereket nemesebbé tesszük s ez adja az állatvédelemnek szociális értékét. Végül a hasznos állatok óvása és ezek között első sorban a madárvédelem gazdasági jelentőséggel is bír. Sűrű tetszésnyilvánításokkal kísért beszédét ezzel fejezte be: *Legyünk emberek még az állatokkal szemben is!*

Az előadáshoz élénk eszmecsere fűződött. A tárgysorozat utolsó pontját *Bodrossy Lajos* titkári jelentése képezte, ki a legutolsó gyűlés óta felmerült folyó ügyekről számolt be.

A Kassai Állatvédő Egyesület megkereste a főkapitányi hivatalt, hogy intézkedjék az iránt, hogy a rendőrlégénység az állatvédelmet illetőleg kellő kioktatásban részesüljön.

Ugyancsak átiratban kereste meg az egyesület az egyházmegyei főtanfelügyelőt s a kir. tanfelügyelőt is, fölkérvén őket arra, hogy hassanak oda, miszerint a főhatóságuk alá tartozó tanítók a tankönyvek megválasztásánál előnyben részesítsék azokat a könyveket, melyek az állatvédelmet is fölkarolják s ezek szerint úgy állítsák össze a lecke terveiket, hogy minden tantárgy keretében, minden évszakban 1—2 órán át az állat- s növényvédelem nagy nemzetgazdasági hasznára és szükségességére kiterjeszkedjenek.

Igen üdvösnök találná továbbá az egyesület, ha a tanítók nemcsak az elemi iskolai tanulókkal alakították meg az Országos Ifjusági Madárvédő Ligát, hanem az ismétlő iskolásokat, az ifjusági egyesületek tagjait, sőt a felnőtteket is belevonnák az állatvédelem nemes szolgálatába s ha akár községenként, akár több község együttesen alakítanák meg az állatvédő egyesületet, ami a mi földmívelő népünkre nézve csak hasznos tömörülés volna.

Igen célszerű s helyes eszmét óhajt megvalósítani azzal is az egyesület, hogy arra kérte föl a tanfelügyelőket, hogy az elemi iskolák felsőbb osztályaiban a slőjdben a madárfészkelő és madáretető házikók készítését ajánlják, illetve rendeljék el, mely tárgyakat az illető tanulók megfelelő helyeken kifüggesztenék s ezzel egyrészt a madarak fészkelését mozdítanák elő, másrészt télen az éhező madarak élelmezéséről gondoskodnának.

HIREK.

Állatvédő szabályrendelet Lugoson. A „Südungarischer Bote“ 1912. júl. 20-iki számában jelenti, hogy a lugosi tanács által néhány év előtt szerkesztett állatvédő szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyta. A szabályrendelet főként azt célozza, hogy az igavonó állatoknak túlterhelés és ütlegetés révén való kinzása büntetés terhe alatt megakadályoztassék. A nevezett lap igen helyesen jegyzi meg, hogy ez a szabályrendelet a Lugoson működő állatvédő egyesület nemes törekvéseit megkönnyíteni fogja.

—yi—

A Gazdasági Múzeum galambjai. A B. H.-ban panaszot emeltek az ellen, hogy a városligeti Gazdasági Múzeum udvarán rendőr lépett közbe, midőn a látogatók az udvaron röpködő galambokat etetni szándékoztak. A Múzeum igazgatósága sietett ugyancsak a nevezett lapban a tényállást kimagyarázni és ez a tényállás közönségünkre nézve bizony nagyon megszegényítő és szomorúan dokumentálja azt, amit ismételni nem szűnünk meg soha, hogy t. i. közönségünket *nevelni* kell. Egyébiránt a Gazdasági Múzeum nyilatkozatából kitűnik, hogy az fáradsággal, költséggel és gondnal igyekeznék a galambokat meghonosítani, éppen a közönség kedvéért, valamint talán azért is, hogy a komoly és történeti emlékszerű épületek udvarán épp úgy mint a Márkus-téren, poetikus életet teremtsen. És ez a kedves közönség hogy viselkedik? Az igazgatóság nyilatkozata szerint: a galambok fogynak, „mert — nem a jószívű tápláló közönség — hanem a galambgyűjtők egyre fogyasztják őket, kik etetés ürügye alatt magukhoz csalják és — mondjuk — hazaszállítják őket. De ez még nem a legrosszabb. Ismételtén megtörtént, hogy jól öltözött egyének a galambokat magukhoz csalogatva, azokat — érthetetlen élvezetből sétabattal agyonverték.“

Szegyenkezve és mélyen megbotránkozva idézzük ezeket a sorokat, melyek szomorú tanulságot tesznek arról, hogy milyen eldurvult érzések kerekedtek nálunk felül és milyen messze vagyunk a valódi műveltségtől. A mi sajtónk újabb időben, ezt elégtétellel állapítjuk meg, mind sűrűbben stigmatizálja ezeket a jelenségeket, bár mellénk állana abban a törekvésünkben, hogy közönségünket minél nagyobb számban terelne az állatvédő egyesület táborába.

Máday

Lókinzási eset. Királyffy Spányi Béláné urnő Bodajkon megfigyelte, hogy a Veszprém-vármegyében fekvő „Szápári Kőszénbánya r. t. kőszén szállító lovai túlterhelhetnek és egyébként is kiméltelen bánásmódban részesülnek. A társulatnál tett lépései eredménytel nem járván, az O. Á. V. E.-hez fordult panaszával. Az O. Á. V. E. őszinte köszönetet mondván figyelemzetéséért, a lókinzások megszüntetése érdekében a móri és zirci főszolgabírákhoz megkeresést intézett és erről a földmívelésügyi miniszter urhoz is jelentést tett. Elismeréssel állapíthatjuk meg, hogy mind a két főszolgabírótság a csendőrség útján haladéknélkül intézkedett és a móri főszolgabíró ur ezenfelül a bánya r. t.-hoz is külön tüzetes figyelemzetést intézett. (869/1912.)

Bérmocs-mizériák a fővárosban. „Az Ujság” 1912. augusztus 4-iki számában éles szavakkal kárhóztatja a bérmocsilovak lezsarolt és elcsigázott állapotát. A rendőrség tudvalevőleg tavasszal és ősszel felvonultatja az összes bérmocsifogatókat és vegyes szakbizottság teljesíti a vizsgálatot, melyet gyakran félrevezetnek kölcsönvett fogatokkal. A nevezett lap ezt a vizsgálati rendszert nem tartja helyesnek és azt javasolja, hogy a rendőrség többször és váratlanul a bérmocsik állomáshelyein tartson vizsgálatot. —yi—

Állatkinzási esetek Kassán. A „Felvidéki Ujság” 1912. július 23-iki számában „Állatkinzás, az embertelen kassai sintérlegények” cím alatt egy hosszabb közlemény jelent meg, mely valóban hajmeresztő részleteket foglal magában a kassai gypmesteri személyzet által elkövetett állatkinzásokról, melyek annál sajnálatosabbak, mert hatósági közegekről van szó. Az O. Á. V. E., mely tudomást szerzett az esetről, nyomban a kassai állatvédő egyesületet megkereste, hogy a felháborító állapotok orvoslása érdekében a megfelelő lépéseket illetékes helyen tegye meg.

A legnagyobb elismeréssel emlékezünk meg arról, hogy a sajtó, mint a jelen eset is mutatja, folyton fokozódó rokonszenvvel szegődik az emberséges társadalmat követelő állatvédők munkatársává. —yi—

Szigoru eljárás állatkinzó ellen. A Szeged és Vidéke július 24-iki száma szerint H. F. kocsis gazdájának, Z. F.-nek lovával oly kegyetlenül bánt, hogy az állatorvosi látélet a ló testén számos ütéstől eredő sebet állapított meg. A brutális kocsis gazdáját is lelövással fenyegette, abban az esetben, ha az állatkinzást feljelentené. A ló gazdája, Z. F. a fenyegetéssel nem törődve, a rettenetes állatkinzást feljelentette. Dr. Temesváry Géza rendőrkapitány, ki elé az ügy került, a kocsis állatkinzásért 8 napi elzárásra és 10 napi elzárásra átváltoztatható 200 korona pénzbírságra ítélte, a cselédtörvény alapján pedig a gazda életveszélyes fenyegetésért 10 napi fogházra átváltoztatható 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt a szigorú ítélet ellen felebbezett.

Részünkről bizonyos elégtétellel regisztráljuk azt, hogy a mai kor humanitásának követelményeivel oly éles ellentétben álló állatkinzás nálunk is mindinkább komoly ellenintézkedéseket vált ki. De a legszigorúbb büntetések is csak félmunkát jelentenek, mert az állatkinzások végleges kiküszöbölése csak akkor várható, ha majdan sikerül emberségesebben érző állatbarátnemzedéket nevelnünk.

Halál egy madárfészékért. A Somogyi Napló szerint megrendítő szerencsétlenség történt Kaposváron. Franyek Imre mező-utcai napszámos hasonló nevű 11 éves fia egy magas nyárfán egy madárfészék pillantott meg. A kis fiú csakhamar fölkapaszkodott a magas fára, hogy kiemelje a fészket, amelyben madárfiókák csipogtak. Amikor Franyek az egyik kezével a fészekben keresgélt, véletlenül megcsuszott és lezuhant a földre a magasból. A kis fiú tagjai összetörték, belső vérzése támadt. Esméletlenül vitték a kórházba. Négy napig

ápolták az orvosok, azonban már nem lehetett rajta segíteni, meghalt. *ik.*

A württembergi állatvédő egyesület 50 éves fennállását ünnepelte f. évi június hó 17-én a legszűkebb keretben. Idegeneket és társegyesületeket nem hittak meg. A diszgyűlésen a híres Zeppelin gróf elnökölt. Az egyesület védnöke Sarolta királyné, akihez, valamint a királyhoz hódoló táviratok mentek. Az egyesület fél-százados tevékenységét Lauxmann városi plébános, választmányi tag ismertette. A közgyűlést választmányi ülés követte, melynek tagjait Zeppelin gróf magához lakomára hívta meg. —yi—

A Sárosvármegyei Á. és M. V. E. hivatalos helyisége, mely eddig a vármegyei gazdasági egyesületével ugyanegy volt, az Eperjesi Lapok 1912. évi július hó 21. számának híre szerint a Naša Zastava szerkesztőségébe: Eperjes, Rózsa-u. 6. helyzetetett át. —yi—

Állatorvosaink létszáma, az állatok védelme és az állategészségügy lehet mondani, identikusak. Mindkettő szempontjából nagy fontossággal bír, hogy az országban elegendő számú képzett állatorvos működjék.

Az állatorvosok létszáma Magyarországon a kormány 1910. évi működéséről szóló jelentés szerint az 1909. évi 1342-ről 1372-re emelkedett. Volt köztük 9 állategészségügyi felügyelő (ugyanannyi, mint az előző évben), 559 (1) törvényhatósági és járási szolgálatban, 9 (2) állategészségügyi hivataloknál, 8 (7) belépő állomásoknál, 22 (7) budapesti állatvásári szolgálatban, 33 (+2) egyéb szolgálatban. Az államiak száma tehát együttvéve 640 (+1). Helyhatósági szolgálatban 458-an (+13) működtek. És pedig 196 (+20) törv. hat. és rend. tan. városoknál, 132 (+9) községeknél és 130 (—6) kör-állatorvosi állásban. Magánállatorvos 274 (+6) működött. A horvátszlavonországi állatorvosokkal együtt 1910-ben 1485 állatorvos működött.

Állatvédelem Württembergben. Említettük lapunkban a Stuttgarteri Állatvédő Egyesület 50 éves fennállásának ünneplését. Az ebből az alkalomból megjelent ünnepi jelentés érdekesebb adataiból megtudjuk, hogy az ország összes iskoláiban legalább kétszer évenként komoly intelmet intéznek az ifjusághoz, hogy az állatok kinzásától és a madárfészkek rombolásától tartózkodjék. Stuttgartban a városi lelkész, Christian Adam Dann (1758—1837) a rendes imába foglalta az állatoknak kinzások ellen való védelmét. Ugyanő 1822-ben egy füzetet tett közzé, mely az állatvédelem majd mind ama követelményeit foglalja magában, melyeket a mai állatvédő egyesületek érvényesíteni törekednek. A füzetnek a címe ez volt: „A szegény állatok, az értelmetlen teremtmények az ő értelmes társteremtményeikhez és uraikhoz, az emberekhez”. Érdekes az is, hogy már 1839-ben alakult az első állatvédő egyesület Stuttgartban, de ez nem volt életképes és több mint 20 esztendő kellett ahhoz, hogy az állatvédő egyesület gyökeret verjen. *Mády*

SZEMLE.

Csonkitott lófark a lovasszobrokon. Német állatvédő folyóiratokban utóbbi időben mind gyakrabban olvasható felszólalás az ellen a nagy izléstelenség ellen, hogy mind több fejedelmi lovasszobor-alkotásokon a ló csonkitott farkkal van megörökítve. A lovak farkainak a farkcsigolyák lemetszése által való csonkítása minden körülmények között egy képtelen barbárság, melyet menteni sehogya se lehet, és legfeljebb magyarázni a mit sem kímélő divathóbortok hatalmából. De hogy ezt az embertelen és minden szépészeti érzéket és izlést arcultató divatot ércszobrok megörökítik, az ellen méltán tiltakoznak a német folyóiratok, melyek felemlítik, hogy újabban II. Vilmos kölni és György szász király dőbelni lovasszobra csonkitott farku lovat állít a néző elébe. A német folyóiratok jogosan emelnek panaszt a szobrászművészek eme eltévelyedése ellen, mely izléstelenségtől eltekintve káros hatással van a német állatvédők által már egy évtized óta a lovak farkainak csonkítása ellen indított akcióra. Irigységgel tekinthetünk a ridegnek mondott yankee hazájára, az Északamerikai Egyesült Államokra, hol Massaehusetts, New-York, Colorado, Kalifornia államokban 1 évig terjedhető fogság vagy 300 dollár bírság terhe alatt tilos a ló farkát csonkitani.

—yi—

Szerencsétlenül járt lovak elszállítása Budapesten.

Hogy ez az ügy mennyire szomorú módon kezelődik székesfővárosunkban, arról már évek óta számtalanszor szólt ezer panasz. Legutóbb a „Magyar Szó“ (1912. jul. 23-iki) számában hosszabb cikk jelent meg, melynek írója az állatvédelem ügye iránt kellő érzéket és határozott rokonszenvet tanusít, midőn elpanaszolja azt a hihetetlen állapotot, hogy az O. Á. V. E.-nek van ugyan egy (!) mentőkocsija, de hozzá lova nincsen, úgy, hogy a megsérült állat órákig vergődik az utcán. Reméljük, hogy a székesfőváros tanácsa majd csak egybehívja az O. Á. V. E. által kért és szorgalmazott értekezletet, mely az állapotokat javítani volna hivatva.

—yi—

Baromfiak emberséges szállítása. A „Pressburger Tagblatt“ 1912. jul. 21. számában az ottani állatvédő egyesület közbelépése folytán figyelmezteti a közönséget, hogy a baromfiakat fejfelé hordani ne engedjék, mivel ez evidens állatkinzás. Az egyesület tagjai minden egyes esetet feljelenteni kötelesek.

—yi—

IRODALOM.

„L'oiseau et les récoltes“, Páris, Léon Lhomme 1912. „A madár és a termések“ cím alatt egy 100 lapra terjedő 30 ábrával ellátott füzet fekszik előtünk, mely már ötödik kiadásban jelent meg. A madarak gazdasági hasznosságát, kimélésüknek és szaporításuknak szükséges voltát a szerző Kehrig Henrik gazdasági író a franciák könnyedségével tárgyalja kellemes modorban. Miránk magyarokra nézve, akik már évek óta nemcsak komolyan foglalkozunk a madárvédelem kérdésével, de igen sokat cselekszünk is, e munka érdemleges ré-

szében nem igen tartalmaz újat. Érdekes azonban kiemelnünk azt, hogy ez a munka is úgy, mint európa-szerzte akárhány madárvédelmi írat, a magyar példák nyomán és buzdításából keletkezett. A szerző mint általában elismeri, ábráinak legnagyobb részét a m. kir. ornithologiai központ szivességének köszöni, mely intézetnek és nagytekintélyű igazgatójának, Herman Ottónak fényes eredményű működését az V. fejezetben, mely a külföld madárvédelméről szól, nagy elismeréssel ismerteteti és honfitársainak példaképpen ajánlja.

Patkolástan (kovácsok számára). Irta Zimmerman Ágoston dr., m. kir. állatorvosi főiskolai ny. r. tanár, egyetemi m.-tanár. A földmivelésügyi miniszterium a kovácsok számára, elsősorban az időleges lópatkolási tanfolyamok részére iratta ezt a könyvet, mely különösen behatóan a gyakorlati vonatkozású ismereteket tárgyalja és több olyan részletet is foglal magában, amilyeneket az erre vonatkozó szakirodalom eddig alig, vagy egyáltalában nem vett figyelembe (pl. a patkó készítéséhez szükséges anyag, a patkolókovács-iparra vonatkozó törvényes intézkedések stb. ismertetését). A könyv gazdag tartalma világos, egyszerű, tömör nyelvezetével könnyű olvasmányul szolgál és céljának minden irányban megfelel, úgy hogy kétségtelenül hasznára válik úgy az állattenyésztésnek, mint az állategészségügynek is. A könyv ára 150 kor., tekintettel terjedelmére, nagyszámu képeire és izléses kiállítására valóban mérsékelt, ezért is méltán megérdemi, hogy minél nagyobb elterjedést nyerjen.

Mo.

Madárvédelem.

Alkossuk madártanyává új temetőnket! A mi, ma még — hogy úgy mondjam — lakatlan temetőnkről eszembe jut két másik, fölünk messze levő, eperjesi sírkert. Azok is nyugalmasak, mint a mienk, oda is szomorkodni, szeretteik hantját látogatni, gondozni járnak az emberek, mint majd a mienkbe, de ott a nagy némaságot kedves hangzavar szakítja meg, a betérők bus hangulatát édes madárdal igyekszik felvidíteni. Mert az eperjesi temetőket az emberi találékony-ság, a természet kedvelői, a sárosmegyei állatvédő egyesület madárvédelmi telepekké tette. A sírhelyet gondozók szívesen védelmezik a közelben elhelyezett fészekodukat, maguk is állítanak fel ilyeneket, míg a madarak téli etetéséről az egyesület gondoskodik. A temető védett hely, folytonos felügyelet alatt van, oda rossz szívű gyermek nem mer fészekrabló szándékkal közelíteni, ott a kis hasznos szárnyasok biztonságban vannak. Nagyon szép lenne a mi temetőnk is, ha így benépesítenék mi is a kis énekesek seregével. A helyi állatvédő egyesület szívesen közreműködnék e törekvésben. A halottak nyugalmát nem zavarja, az élők szívét az ég madarairól is gondoskodó Mindenhatóhoz irányítja a vidám madáracsicsérgés. Városunk híres szép egyenes utcáiról, kulturális intézményeiről, hadd legyen híres madárdalos, szépen gondozott temetőjéről is.

Bayné Tóth, Erzs. (Győr.)

Állatok világa.

História egy több százéves csukáról. A Rajna melletti Heilbronn városának egyik ablaka felett egy igen régi kép függ, amely egy óriási csukát ábrázol. Ugyanezen csuka fából faragva látható a Heilbronn közelében levő Böckingeni korcsmában. Érdekes mese fűződik ezekhez. A heilbronn krónikában pl. ez áll: II. Friedrich császár egyéb ajándékok mellett egy óriási élő csukát adott ajándékként a heilbronn tanácsnak és pedig akként, hogy előbb ércgyűrűvel megjegyeztette s aztán sajátkezüleg eresztette a böckingeni tóba. Az ércgyűrűre ez volt vésvé: én vagyok az a csuka, amelyet II. Friedrich császár október 5-ikén 1230. évben ebbe a tóba eresztett. 1497-ben, tehát a betevés után 267 évvel, halászok kifogták megint ezt a csukát, s mint nagybecsű dolgot február 9-én az ott időző I. Maximilián császárnak ajándékozták. Eddig a krónika. Szakértők nézete szerint a csuka átélhet ennyi éveket, de megdől az ezen csuka történetéhez fűzött historia hihetősége és pedig alaposan.

Dr. A. Hauber történész világosan kimutatja ugyanis a történelemből, hogy 1230-ban II. Friedrich császár nem is volt Németországban, tehát a német Heilbronnban és a böckingeni tónál se lehetett, de sőt 1497-ben Maximilian császár sem volt, nem lehetett ott, mert naplója szerint a kérdéses időben Tirolban időzött.

Egyébiránt az a bizonyos ércgyűrű, melybe a krónika szerint görögül a jelzett kijelentés volt vésvé, ma sehoh se található. Bizonyára sohase létezett.

Igy állván a dolgok, legfeljebb annyi sejtethető, hogy csakugyan elhelyezhetett valaki 1230-ban egy nagy élő csukát abba a bizonyos tóba és hogy 267 év múlva csakugyan kifoghatott abból valaki egy óriási csukát s ebből az esetből folyólag keletkezhetett — bizony mint látjuk, nem kis fantázia közrejátszásával — a két császárra és az egy nagy csukára vonatkozó monda, amely aztán az ottani helyi krónikába került. M. K.

Méhkaszuró, mézet lakmározó harkály. Egy szuvas, öreg fában szegény gazdaságban, ahol méhészet is foglalkoztak, a tulajdonos a következő észleletet tette: Deszkából készült 3 méhkásának oldalán ökölnyi nagy kikopácsolt lyukakat vett észre, mikor ez év februárjában a rajok állapotának utánanézett. Egér vagy patkány művének gondolta a dolgot, azonban közelebről vizsgálva madár ürülékét vett észre a környezetben. Gyanuja kelt, hogy ezt a kikopácsolást alig tehette más, mint valamelyik harkály. Azonban, mert öreg, szuvas fák, amelyeket a harkályok szu után kutatva kopácsolni szoktak, nem voltak a gazdaságban és harkályjárást sem észleltek, ez a feltevés is bizonytalannak látszott. Utána nézett kasai belső állapotának s megállapította, hogy a sejtek s a méz, nagyrésztben fel vannak élve azokban s néhány kivételével a méhek döglötten fekszenek ott.

Elrejtőzött megfigyelendő, vissza tér-e esetleg az a rabló, amely a tettet végrehajtotta? Körülbelül egy óra leforgása után egy közeli fára leszállt egy hatalmas zöld harkály s csakhamar reá röpött az egyik kasra s ott előkészületeket tett a kopácsolt lyukon való be-

hatolásra, bizonyára felélendő a még ottlevő mézmaradványt. A gazda persze lepuskázta a kártevőt, s aztán megvizsgálta többi, még ki nem lyukasított kasait is. Hát már azok is ki voltak „kezdve” s pár nap kérdése lett volna, hogy a méz-rabló — s talán hasonló társai — végrehajtsák a kilyukasztásokat, és a méz fellakmározását. (mon)

Állatvédelem általában.

Egy jó szó a kocsisokhoz. Ti fuvaros kocsisok mindnyájan munkások vagytok, a munkások köréből valók. Ki tudná jobban mint ti, hogy mit és hogyan érez az, aki nehéz munkát végez. És mégis ki más illeli a nehéz munkát végző igás lovakat oly rosszindulattal, ocsmány szitkokkal, ki más sujtja őket oly igaztalan és rettenetes ostorcsapásokkal, mint ti? Vajjon meggondoljátok-e, hogy a ló, mely legderékabb, legszelidebb és legolcsóbb munkatársunk, néma szenvedésben tisztesen érzi a kínzásokat? Hogyan esnék neki fekdőtök hűségesen, a gazdátok által reátok rótt munkának, e szitkokkal és ütlegekkel illetnének beneteket. —yi—

Ne rángassátok a gyeplőt! A lovaknak gyeplővel való rángatása akárhány kocsisnak megrögzött, csunya szokása. Nem ütökünk meg rajta annyira, mint az irgalmatlan ostorozáson. Pedig a lovaknak a gyeplővel való rángatása mondhatni kegyetlenebb kínzás, mint az ostor. Az ilyen gyeplővel való rángatás következményeképpen akárhányszor kisebesednek a vérző szájszögletek, és ezt a sebes, felettébb érzékeny ló-szájat, mily mély fájdalommal sujtja minden egyes rángatás. Gondoljuk el, minő mértékű kínzás annak az acél zabláknak napjában tízszer és százszor ismételt rángatása. —yi—

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy vasárnapi puszkás sirlírat. Fritz Beckmann híres színész és példátlan sikerű komikus, a múlt században Bécsben és Berlinben roppant népszerűségnek örvendett. Szenvédélyes vadász volt, de jó szíve miatt mindig vad nélkül tért vissza a vadászatról. Barátai a következő — itt német eredetiben közölt — sirlíratot szánták neki:

Wanderer, ziehe deine Mütze:
Hier ruht ein Komiker und Schütze
In diesem kalten, finstern Loch;
Die Witze, die er sagte,
Die Hasen, die er jagte —
Sie leben alle noch!

P.

A bázei kutya-paragrafus. Már az igaz, hogy a kutyánál is kutyább életet élnek azok a szerencsétlen ebek, melyeket vagy a gazdájuk, vagy annak családja elhanyagol, vagy pedig unos-untalan ütlegel. Az ilyen állatokra nézve valóban minden kulturállamban léteznie

kellene annak a rendeletnek, melyet Bazel városa a kutyák tartásáról hozott és nemrég életbe is léptetett. E rendelet 3. §-a szóról-szóra így rendelkezik: „A kutyák tarthatásának joga megvonható, ha a kutyatartás állatkinzással jár.” — Ez olyan helyes és szükséges rendelkezés, melynek mindenütt érvénnyel kellene bírnia, talán még azzal a megtoldással, illetőleg kiterjesztéssel, hogy az ne csupán a kutyákra, hanem általában minden állatra vonatkozzék.

—II—

GYERMEK-OLVÁSÓKNAK.

Tizen vannak megint.

Gyermekek! Tekintsetek arra a jóságos édesanyára, aki itten csöppség babuskáját az ölében tartja. Tekintsetek a többi nyolc szép gyermekre is és aztán vessetek egy pillantást a gyermekek hú állatbarátjára, a kis fehér kutyára. Ismerem azt a gyerekszerető édesanyát. Ime, örömtől sugárik a jóságos arca, hogy megáldotta őt az Isten 9 aranyos, szép gyermekkel. Ennek a jóságos édesanyának szeretetben dobog a szive nemcsak a maga gyermekeiért, hanem a mások gyermekeiért is. Olyan ékesen, akkora szeretettel tud ez az édesanya tirólatok, gyermekekről írni, beszélni, ti értetek tenni, hogy hálásan nézhetitek, szép, mosolygó arcát, amint nézem én, akinek tiveletek, gyermekek, szintén ügyem, bajom van.

Legyetek hálásak, szeretettel teljesek ti gyermekek mind az anyák iránt; nincs a földön más, aki titeket, zsenge emberi csemetéket annyi gondnal, annyi jósággal, szeretettel, önfeláldozással gondozna, ápolna, nevelne, védene, mint az anya. Áldott szívének meleg dobbanását, jó lelkének pazar gondosságát nektek szenteli ő, hogy Isteni félelemben szeretni és megbecsülni tudjátok a Mindenható nagy Alkotás minden teremtményét: embert, állatot, növényt és mindent, mindent, ami szép, ami hasznos, ami jó. Szeressétek az anyákat, de becsüljétek az apákat is, mert a ti életetekben, boldogságokban azoknak is nagyon nagy részük van.

Monostori Margit
tanítónő.

TARTALOM: Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter ur intézkedése a természetvédelem érdekében. — A kocsi iskola kérdése. — A „Diana” nevű kutyáról. — Egyesületi és szövetségi hírek: Jelentés a Celdömölk és Vidéke Állatvédő Egyesület közgyűléséről. — A Temesvári Állatvédő Egyesület választmányi gyűlése. — A Kassai Állatvédő Egyesület átirata. — Hírek: Állatvédő szabályrendelet Lugoson. — A Gazdasági Múzeum galambjai. — Lókinzási eset. — Bérkocsi mizériák a fővárosban. — Állatkinzási esetek Kassán. — Szigorú eljárás állatkinzó ellen. — Halál egy madárfészékért. — A württembergi állatvédő egyesület 50 éves fennállása. — A Sárosvármegyei Á. és M. V. Egyesület hivatalos helyisége. — Állatorvosaink létszáma. — Állatvédelem Württembergben. — Szemle: Csonkitott lófark a lovasszobrokon. — Szerencsétlenül járt lovak elszállítása Budapesten. — Baromfiak emberséges szállítása. — Irodalom: „L'oiseau et les récoltes”. — Patkolástan. — Madárvédelem: Alkossuk madártanyává új temetőnket! — Állatok világa: História egy több százéves csukáról. — Méhkast furó, mézet lakmározó harkály. — Állatvédelem általánosan: Egy jó szó a kocsiokhoz. — Ne rángassátok a gyepőt. — Különfélék: Egy vasárnapi puskás sírfelirata. — A bázeli kutyaparagrafus. — Gyermekolvasóknak: Tizen vannak megint.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos,
főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtitkár, felelős szerkesztő

Az Országos Állatvédő Egyesület helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

BENEDEK ELEK, TURI M. ISTVÁN, PÓSA LAJOS, FÖLDES GÉZA. **Elbeszélések az állatvilág köréből.** Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 2 kor. helyett 1 kor.
B. BÜTTNER LINA. **Szabadság földön, égen!** Elbeszélés az ifjuság számára. Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 3 kor. helyett 2 kor.

CHERNEL ISTVÁN. **Az okszerű madárvédelem eszközei.** Ára 30 fill.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. **Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota.** Ára 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. **Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából.** Ára 20 fill.

MÁDAY IZIDOR. **Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon.** Ára 1 kor.

Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MÁDAY-CHERNEL. **Madárvédelmi törekvések Magyarországon.** Ára 3 kor.

MONOSTORI KÁROLY. **Lógondozás.** Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. **Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen.** 3-ik kiadás. Ára 1 kor.

K. NAGY SÁNDOR. **Ne bánts az állatot!** Az állatvédő törvények példákban. 80 képpel. Ára 3 kor.

K. NAGY SÁNDOR. **Állatvédők törvénykönyve.** Az állatvédelemre vonatkozó összes törvények és rendeletek gyűjteménye. 4-ik bővített kiadás. Ára 2 kor.

SZ. NAGY SÁNDOR. **A latorcavölgyi pap.** Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 2 korona helyett 1 kor.

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

OSZTOITS MIHÁLY

1837—1912.

Az Országos Állatvédő Egyesületet és az állatvédelem ügyét érzékeny veszteség érte. Az O. Á. V. E.-nek 1889 óta alelnöke, augusztus hó 27-én meghalt. Azok közé a férfiak közé tartozott, akik az országos egyesületnek lelkes vezetői és munkásai voltak akkor, midőn az egyesület nehéz körülmények között küzdött a közönség és az illetékes körök közönyével. Az utóbbi években Osztoitsot beteges állapota megakadályozta abban, hogy úgy mint régen, élénk részt vegyen az egyesület működésében. De nagy érdeklődéssel és rokonszenvvel kísérte az egyesület fellendülését és örült a haladás minden tünetének. Temetésén, mely aug. 29-én ment végbe, az egyesület tagjai közül számosan jelentek meg, kik közül megemlítjük, K. Nagy Sándor, kir. ítélőtáblai bírót, az egyesület alelnökét, Hänsler Károly, pénztáros-titkárt, Schmied Miklósné urnő, a választmány tagját. Az egyesület koszorút helyezett a ravatalra és részvétáviratot intézett az elhunyt özvegyéhez, akinek az egyesület elnöke külön táviratban is kifejezte részvétét.

Az Országos Állatvédő Egyesület felterjesztése a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz a Madarak és Fák Napja tárgyában.

Közlönyünk augusztusi számában örömmel közöltük gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak a természetvédelem tárgyában tett nagyértékű intézkedését.

A miniszter ur által kiadott rendeletek az Orsz. Állatvédő Egyesületnek 82/1912. sz. alatt f. évi január hó 17-én kelt emlékiratának alapján keletkeztek.

Ennek az emlékiratnak az olvasóinkat és ügybarátainkat érdeklő részét alább közöljük:

Nagyméltóságu gróf Miniszter ur!

A „Madarak és Fák Napját“ Nagyméltóságod hivatalbeli elődje 1906-ban az Országos Állatvédő Egyesület előterjesztésére az összes iskolákban mint iskolai ünnepnapot rendszeresítette. Rendeletében a miniszter ur felemlítette, hogy az Országos Állatvédő Egyesület kötelezettséget vállalt az iránt, hogy a nép-

tanítóknak irodalmi pályázatok utján nyert munkákat fog díj nélkül rendelkezésére állítani oly célból, hogy a nap megünnepelése körül feladatukat megkönnyítse.

Ily formán a miniszter már ab ovo bizonyos állandó ingerenciát biztosított az Országos Állatvédő Egyesületnek, jelölve annak, hogy az intézményt olyanak tekintik, melynek ápolásához és fejlesztéséhez a miniszteriumon kívül álló társadalmi közreműködést igénybe venni célszerű.

Az Országos Állatvédő Egyesület tényleg a legkomolyabban tette feladatául azt, hogy a Madarak és Fák napjának teljes érvényre jutását minden módjában álló eszközzel elősegítse.

A Madarak és Fák Napjának intézményét az Orsz. Állatvédő Egyesület úgy tekinti, mint egy nagy népevelő és nemesítő tényezőt, melynek nemcsak igen jelentős etikai hivatása van, hanem a közgazdaságnak is kiváló szolgálatokat tehet.

Ebben a meggyőződésben az Országos Állatvédő Egyesület, hogy csak a lényegesebb intézkedéseket említsük, megvásárolta a Madarak és Fák Napjáról szóló elsőbbséget megjelent munkát és azt ingyen kiosztotta; pályázat utján nyert őt, és újabb pályázat utján